

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (3)

Datum
2024-05-08

Diarienummer
3311-2024

Utbildningsdepartementet

Yttrande över utkast till lagrådsremiss - Skärpta krav i sfi

Länsstyrelsen i Norrbottens län har som remissinstans fått möjlighet att yttra sig över delar av Utkast till lagrådsremiss – Skärpta krav i sfi.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Norrbottens län ger synpunkter gällande avsnitt 6.4 samt 8.

Länsstyrelsen i Norrbottens län tillstyrker varken avsnitt 6.4 eller 8.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har tidigare varit remissinstans för KLIVA:s betänkande ”Samverkande krafter” – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom Komvux för elever med svenska som andraspråk. SOU 2020:66 (Ref.U2020/06271). Lagrådsremissen – Skärpta krav i sfi innehåller förslag på ändringar i skollagen inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, nedan skrivet som sfi.

Övergripande synpunkter

Lagrådsremissen innehåller förslag till ändringar i skollagen (2010:800) som innebär att rätten att delta i sfi som huvudregel ska gälla i tre år från den tidpunkt då personen för första gången togs emot till utbildningen. Länsstyrelsen saknar tydliga konsekvensbeskrivningar för hur den här ändringen påverkar målgruppen med kort utbildningsbakgrund på sikt. Det saknas även en beskrivande del kring vad kommuner eller andra anordnare bör erbjuda för insatser för de individer som inte klarar sfi. Länsstyrelsen efterfrågar ett helhetsperspektiv för hur olika insatser kommer påverka varandra som jobbspår mot en obligatorisk sfi.

6.4 Rätten till sfi ska gälla tre år

En tidsbegränsning av sfi, oavsett längd, kan innebära stora konsekvenser för individerna som står längst från arbetsmarknaden. Vi ser med oro på hur det skulle påverka kvinnors rätt till sfi då kvinnor i högre utsträckning tar ut föräldraledighet. Rätt till sfi står i skarp kontrast till, och delvis motverkar syftet med andra insatser som etableringsjobb, etablering för fler samt myndighetsgemensam plan för utrikes födda kvinnor. Målet att komma i egen försörjning kan ställas i motsats till att fullfölja sfi vilket inte bör krocka med varandra. Länsstyrelsen i Norrbotten tycker det saknas resonemang kring hur dessa insatser ska fungera utan att de motverkar varandra.

Länsstyrelsen i Norrbotten ser en mängd utmaningar med att begränsa längden på sfi och det kan få flertalet konsekvenser för inte minst de studiesvaga i målgruppen. Då förslaget innebär att det inte ska finnas någon överhoppningsbar tid inom löptiden på sfi kommer det missgynna de som till exempel, tar ut föräldraledighet. Förslaget skulle på så sätt särskilt missgynna kvinnor, då de i större utsträckning än män tar ut föräldraledighet och därmed avbryter sfi. I rapporten "Studieavbrott och genomströmning i sfi" skriver Skolverket att kvinnor även avbryter sina studier på sfi på grund av vård av barn, graviditet med mera. Förslaget kan därmed innebära att kvinnor inte får likvärdig tillgång till insatser, vilket är ett uttalat utvecklingsområde inom till exempel uppdraget att upprätta en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden.

En ytterligare målgrupp som kan komma att missgynnas av förslaget om tidsbegränsad rätt till sfi, är individer inom målgruppen som har någon form av funktionsnedsättning, fysisk eller psykisk ohälsa. I sin rapport nämner Skolverket att fysisk och psykisk ohälsa kan vara en anledning till låg progression inom sfi och att personal inom sfi beskriver behov av utredningar för att klargöra orsaken till låg progression. Varken sjukdom eller tid för utredning av till exempel funktionsnedsättning anges i utkastet till lagrådsremiss som skäl till överhoppningsbar tid. Arbetsförmedlingen nämner i sin återrapportering (Af-2022/0114 1951) att det finns stora skillnader i andelen individer med funktionshinderkod bland inrikes födda och utomeuropeiskt födda. En anledning till detta skulle kunna vara underregistrering av funktionshinder i den sistnämnda gruppen.

Tidsbegränsad rätt till sfi är en skarp åtgärd. Genom denna begränsning kommer det ställas höga krav på individen i relation till att försörjningsansvaret har skärpts. Antagandet att en tidsbegränsning av sfi direkt leder till ökad kvalitet, motivation och högre utbildning saknas förklaring till i texten. Att sfi ska gälla 3 år med möjlighet till förlängning om 6 månader i taget kan dessutom innebära administrativt merarbete då elever tillkommer under alla delar av året och sfi inte har det klassiska terminsuppläget. Det kan betyda att lärarnas arbetsmiljö försämras och det kan tillkomma administrativ belastning inom ett arbetsområde där vi redan nu ser stora utmaningar med bemanning.

8. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Länsstyrelsen i Norrbotten håller med om att det finns behov av att se över hur sfi är upplagt i dagsläget. Ikraftträdande vid årsskiftet 24/25 en dock oerhört kort tid för utbildningsanordnarna som bara har några månader att förhålla sig och hitta system för nytt arbetssätt med samverkan för elevernas bästa.

Slutord

Länsstyrelsen Norrbotten instämmer i regeringens bedömning om att "det vore förödande att alltför tidigt stoppa någon som kan tillgodogöra sig utbildning i sfi och med kunskaper i det svenska språket bli självförsörjande och integrerade i samhället". För personer som har svårt att ta sig igenom sfi av anledningar som beror på annat än avsaknad av motivation kan det få andra effekter.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av Landshövding Lotta Finstorp med integrationssamordnare Evelina Harr som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift
